

Správa o mimoškolskej činnosti

Exkurzia

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Trnavský samosprávny kraj
4. Názov projektu	Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou v Trnavskom samosprávnom kraji 2
5. Kód projektu ITMS2014+	312011AGY5
6. Názov školy	Spojená škola, Námestie sv. Štefana 1533/3, Dunajská Streda, org. zložka Stredná odborná škola rozvoja vidieka s vyučovacím jazykom maďarským Námestie sv. Štefana 1533/3 Dunajská Streda 929 38
7. Názov mimoškolskej činnosti	Exkurzia- Topoľčianky
8. Dátum uskutočnenia mimoškolskej činnosti	18. 04. 2023
9. Miesto uskutočnenia mimoškolskej činnosti	1. Národný žrebčín, Topoľčianky, š. p. Parková 13. 951 93 Topoľčianky, Hipologické múzeum Topoľčianky 2. Vinárske závody Topoľčianky, s. r. o. Cintorínska 31 951 93 Topoľčianky 3. Zubria zvernica, Topoľčianky LESY SR štátny podnik, organizačná zložka OZ Tribeč, Parková 7 951 93 Topoľčianky 4. Prehliadka hradu v Topoľčiankoch
10. Meno lektora mimoškolskej činnosti	Ing. Ivan Ürögi
11. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.dunagro.sk www.trnava-vuc.sk

12. Manažérske zhrnutie:

13. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Témy stretnutia :

1. Úvod, organizácia exkurzie

2. Návšteva podniku- Národný žrebčín, Topoľčianky, š. p. Parková 13. 951 93
Topoľčianky, Hipologické múzeum Topoľčianky

3. Návšteva závodu- Vinárske závody Topoľčianky, s. r. o. Cintorínska 31 951 93
Topoľčianky

4. Návšteva podniku- Zubria zvernica, Topoľčianky LESY SR štátny podnik, organizačná zložka OZ Tribeč, Parková 7 951 93 Topoľčianky

Exkurzia sa uskutočnila dňa 18. 04. 2023 v čase od 8.00- do 16. 00 hod.

1.Úvodné inštrukcie

2. Návšteva podniku - Národný žrebčín, Topoľčianky, š. p. Parková 13. 951 93
Topoľčianky, Hipologické múzeum Topoľčianky

Cieľom exkurzie je oboznámiť študentov ako zachovať výnimočné a výrazné postavenie koňa v ľudskej spoločnosti. Cieľom exkurzie je navštíviť Hipologické múzeum aby poskytla študentov poznatky jazdeckého, kočiarskeho, kovárskeho, sedlárskeho, kolárskeho, a predstavu o koňoch a ich využívaní spoločnosti. Cieľom je zvýšiť prírodovednú, odbornú a jazykovú gramotnosť.

Národný žrebčín Topoľčianky je národným centrom chovu a šľachtenia koní na Slovensku, okrem vedenia plemennej knihy lipicana je poverený vedením plemenných kníh plemena Hucul, Shagya-araba a arabský plnokrvník. Je jedinou inštitúciou oprávnenou vystavovať osvedčenia o pôvode uvedených plemien koní na Slovensku. Je aktívnym členom všetkých európskych a svetových organizácií, ktoré pri daných plemenách združujú najvýznamnejšie národné authority chovateľských a šľachtiteľských centier a zväzov.

Národný žrebčín „Topoľčianky“, š. p. dnes patrí medzi najvýznamnejšie svetové žrebčiny a možno ho právom zaradiť za kultúrne dedičstvo národa. Je špecializovaným zariadením pre chov koní na jednotlivých chovných objektoch, ktoré svojou architektúrou, urbanistickým riešením a citlivým zakomponovaním historických vzácnych budov do okolitej prírody slúžia ku cti vtedajších projektantov a stavbárov.

Počas takmer 101-ročnej existencie pracovníci, jazdci a kone Národného žrebčína Topoľčianky reprezentovali Slovensko na najvýznamnejších národných a medzinárodných chovateľských a športových podujatiach. Jeho vitríny zdobia najvzácnejšie vavríny a trofeje z týchto podujatí.

Majetok Národného žrebčína Topoľčianky štátny podnik:

Breziny - Krásny majer- chov slovenského teplokrvníka so zameraním na chov športových koní, kmeňové žrebce, plemenné kobyly, dorast.

Rybník- chov arabského čistokrvného a arabského plnokrvného koňa, kmeňové žrebce, plemenné kobyly, dorast.

Hostie a Košiar- chov lipicanského a huculského koňa, kmeňové žrebce, plemenné kobyly, dorast.

Výcvikové stredisko – Topoľčianky- Základný výcvik remont pod sedlom, v ťahu, 100 dňové testy plemenného materiálu, testovanie výkonnosti športových a dostihových koní.

Vo svetovom meradle sa Národný žrebčín, š. p. Topoľčianky zaradil medzi najvýznamnejšie chovateľské centrá v Európe. Je národným centrom chovu a šľachtenia koní na Slovensku. Poverili ho vedením plemenných kníh plemien lipican, hucul a arab. Vede ústrednú evidenciu koní u nás a ako jediná inštitúcia je oprávnený vystavovať osvedčenia o pôvode všetkých uznaných plemien koní v našej republike. Patrí medzi aktívnych členov všetkých európskych a medzinárodných chovateľských organizácií.

V chove koní na Slovensku sa stal historickým medzníkom vznik Československej republiky. Ako jeden z nástupníckych štátov Rakúsko - Uhorskej monarchie si nárokoval, a aj dostal, určitú časť kultúrneho dedičstva vo forme ušľachtilých plemien teplokrvných koní. Ministerstvo poľnohospodárstva ČSR zhodnotilo miestne pôdne, klimatické a poveternostné podmienky a v pätnásty októbrový deň roku 1921 bol zriadený Štátny žrebčín Topoľčianky. Jeho úlohou bolo chovať a pre potreby domáceho trhu produkovať plemenné žrebce plemien arab, lipican, nonius, anglický polokrvník a hucul.

Pri svojom vzniku žrebčín prevzal z bývalého habsburského majetku budovu jazdiarne, ktorá tvorila základ chovu koní. Postupne budoval nové objekty pre chov - Breziny, Rybník, Krásny majer a Hostie.

Vďaka oddanosti milovníkov koní sa ich chov zachoval dodnes a žrebčín v marci roku 2001 mohol osláviť príchod sedemtisíceho žriebäťa, ktorým bola arabská plnokrvná kobyľka. Pokrstili ju Snežienka.

Založiť žrebčín bola naozaj vynikajúca myšlienka.

Pre zachovanie tradície chovu koní pre ďalšie generácie, žrebčín Topoľčianky sa v osemdesiatych rokoch podujal postupne vybudovať Hipologické múzeum. Vybudované Hipologické múzeum poskytne návštevníkom ucelenú predstavu o koňoch a ich využívaní spoločnosti. Návštevníkov múzea upútajú charakteristiky jednotlivých plemien koní, makety výrobných objektov, úspechy žrebčína v chove koní, zariadené sedlárska, kováčska a kolárska dielňa, izba a kuchyňa pracovníka v chove koní, zariadená starým nábytkom. Návštevníkov upútajú konské chomúty, sedlá, rôzne druhy postrojov a iných zariadení. Samostatnou kapitolou je kočiaren s expozíciou dopravných prostriedkov rôzneho zamerania / bričky, kočiare, vozy, sane, karety, pohrebný voz atď./ Na paneloch je znázornený aj rozvoj rastlinnej výroby a chovu hovädzieho dobytku, čo bolo od založenia žrebčína súčasťou jeho hospodárskej činnosti.

Expozície sa nachádzajú v štyroch pavilónoch:

- pavilón konských postrojov

- pavilón kočov

- pavilón dielni (kováčka, sedlárska, kolárska a príbytku chovateľa koni)

- pavilón športovej histórie je tu umiestnených viac ako 2000 pamiatkových predmetov.

Pre žiakov bolo k dispozícii odborný výklad a videoprojekcia.

3. Návšteva závodu - Vinárske závody Topoľčianky, s. r. o. Cintorínska 31 951 93

Topoľčianky

Účelom exkurzie je oboznámiť študentov metódami výroby, kvalitatívnym hodnotením jednotlivých výrobkov zo sortimentu firmy, skladovaním, balením a distribúciou a zvýšiť odbornú a jazykovú gramotnosť.

Vinárske závody Topoľčianky patria k popredným producentom vín v Nitrianskej vinohradníckej oblasti s dlhodobými skúsenosťami a tradíciou. Spoločnosť bola založená v roku 1993, nadväzuje na úspešnú tradíciu a svoje výrobky predáva pod ochrannou známkou „Château Topoľčianky“.

Víno a kvalita sa rodí vo vinici, preto spoločnosť investuje veľkú časť finančných prostriedkov do vlastných vinogradov. Celkovo obhospodaruje 550 ha viníc v Nitrianskej a Južnoslovenskej vinohradníckej oblasti. Podstatná časť bola revitalizovaná výsadbou nových mladých viníc, ktoré sa nachádzajú v špičkových polohách.

V portfóliu vín je zastúpená široká škála bielych a červených odrôd v kategóriách akostných vín a vín s prívlastkom. Ponúkajú vína dostupné širokej spotrebiteľskej verejnosti ako aj vína určené pre segment gastronómie, vína vhodné k archivácii a prívlastkové vína v najvyšších kategóriách.

Kombináciou jedinečnej severnejšej klímy a variabilnosťou pôdných podmienok sa za dohľadu kvalifikovaných vinárov rodia zaujímavé vína, ktoré o svojich kvalitách presvedčili odborné komisie na domácich a zahraničných súťažiach. Najvyššie úspechy si priniesli z Čiech, Moldavska, Talianska či z Francúzska.

Spoločnosť sa začínala iba so šiestimi zamestnancami, jej filozofiou bolo nadviazať na hlboké korene miestneho vinárstva. Tradícia a skúsení vinári sa stali jej základnými piliermi. Dnes je vinárstvo Château Topoľčianky dokonalým reprezentantom citlivo oživenej tradície siahajúcej do prvej Československej republiky. Postupná modernizácia technológie a výrobných procesov vytlačila pôvodné staré lisy a nahradila ich pneumatikými, šetrne spracovávajúcimi hrozno. O ďalší úspešný priebeh výroby vín sa starajú skúsení enológovia dohliadajúci na všetky štádiá procesu, v ktorom sa hroznová šťava kvasením prirodzene mení na víno. Plné a extraktívne vína získavajú riadenou fermentáciou v nerezových tankoch pri teplotách od 16 - 20°C. Veľká časť červených vín vyzrieva v tradičných veľkých drevených sudoch v historickej pivnici. Filozofiou spoločnosti je neustále smerovať vpred, preto po zlepšení technologického procesu viedol ďalší stupeň zvyšovania kvality našich vín cestou vlastných vinogradov.

V roku 2000 sa investovali do prvých viníc v Pavlovej a Modranoch a momentálne obhospodarujú viac ako 560 hektárov. Spolupracujú aj s mnohými miestnymi pestovateľmi hrozna. Celkovo sa za bránami Château Topoľčianky ukrýva 5 miliónov litrov vína a počas roka vinárstvo opustí zhruba rovnaký počet fliaš. V priestoroch jedinečnej podpovrchovej sudovej pivnice je od roku 1966 uložených 100 dubových sudov dýchajúcich kúzlom času. Jednotlivé nádoby majú objem od 3000 po 11 000 litrov a zrie v nich 560 000 litrov

najkvalitnejších vín. Vďaka jemnej mikrooxidácii prebiehajúcej cez mikroporózny povrch dreva získavajú červené vína správnu štruktúru a zamatovosť. V modernej časti pivnice nájdú viac ako 100 nerezových tankov s jednotlivým objemom až do 110 000 litrov. Tanky sú vybavené chladením a vďaka tomu dokážu prebrať dokonalú kontrolu nad procesom riadenej fermentácie. Potrebu čo najrýchlejšie spracovať hrozno z Južnoslovenskej vinohradníckej oblasti bez straty aromatických látok sa vyriešia rozšírením pivničných priestorov o prevádzku v Štúrove s kapacitou ďalších 5 000 000 litrov.

4. Návšteva podniku- Zubria zvernica, Topoľčianky LESY SR štátny podnik, organizačná zložka OZ Tribeč, Parková 7 951 93 Topoľčianky

Topoľčianska zubria zvernica je umelo vytvorený chránený areál v správe štátnej ochrany prírody CHKO Ponitrie.

Nachádza sa v pohorí Tribeč v katastri obcí Host'ovce a Lovce v okrese Zlaté Moravce v Nitrianskom kraji. Územie bolo vyhlásené v roku 1964 na rozlohe 140,16 ha. Ochranné pásmo nebolo určené. Účelom je vytvoriť prostredie pre ochranu zubra európskeho pôvodne najväčšieho cicavca Európy. Chránené územie je využité ako medzinárodný vedecko-výskumný objekt pre ciele štúdia biológie zubra európskeho. Len na jedinom mieste na Slovensku, v krásnych dubových lesoch južného Slovenska pri Topoľčiankach, majú možnosť na vlastné oči vidieť, prípadne si môžu aj odfotiť, **zubra európskeho – najväčšieho európskeho cicavca**, „bratranca“ známejšieho amerického bizóna.

Zubor, ako **najväčší európsky cicavec**, dosahuje dĺžku 2,7 m a výšku 1,9 m. Býk môže dosiahnuť hmotnosť až 1500 kilogramov a môže sa dožiť až 30 rokov. Párenie zubrov prebieha v mesiacoch august až september. Zubrica rodí prevažne jedno mláďa. Podľa medzinárodnej dohody o chove zubra sú všetky zubry narodené na Slovensku pomenované menami, ktoré začínajú slabikou Si – napr. Sibirka, Sigmund, Sivko, Silan, Silvo atď. Toto zviera bolo kedysi prirodzenou súčasťou európskych lesov. Dokonca ešte v devätnástom storočí ho bolo možné v prírode nájsť. O jeho výskyte aj na Slovensku svedčia niektoré miestne názvy: Zubrec, Zubrohlava, Zubrá a pod. V červenej knihe ohrozených druhov je hodnotený ako zachránený druh a celosvetovo patrí k prísne chráneným zvieratám. Dnes sa chová najmä v Poľsku, ale aj iných chovných staniciach v celej Európe. Na Slovensku si ho môžeme obzrieť iba v **zubrej zvernici pri Topoľčiankach**. Zubria zvernica v Topoľčiankach bola založená v roku 1958. Jej poslaním bolo prispieť k záchrane Zubra hôrneho pred vyhynutím, pretože v čase jej vzniku žilo **na celom svete iba 150 jedincov** tohto druhu. Zubria zvernica má výmeru 140 ha, z toho vlastné chovateľské jadro má výmeru 27 ha, zostávajúcu časť zvernice zaberá ochranné pásmo. Chovná časť zubrej zvernice je rozdelená na štyri oddelenia. Zubry žijú striedavo vo všetkých štyroch častiach. Celý objekt zvernice bol dimenzovaný pre 12 zubrov. Zubrom sa vo zvernici darilo, takže už o niekoľko rokov od vzniku zvernice bolo odchovaných viac ako 120 jedincov. Nadpočetné jedince boli dodávané do zoologických záhrad, rôznych parkov a súkromných chovov.

V roku 1964 bol celý objekt pre chov zubrov vyhlásený za chránenú študijnú plochu. Zubriu zvernicu od jej založenia až doteraz obhospodaruje Lesný závod Topoľčianky.

Kaštieľ a zámok Topoľčianky

Pýchou obce Topoľčianky, ktorá leží severne od Zlatých Moraviec na západnom Slovensku pod úpäťm Tribeča, je rozsiahly anglický park, do ktorého je malebne zasadený klasicistický kaštieľ vytvárajúci južné krídlo historického objektu staršieho zámku. Pôvodne tu stál gotický vodný hrad a neskôr renesančná pevnosť. Začiatkom 19. storočia dal vtedajší majiteľ gróf Ján Keglevich zbúrať južné renesančné krídlo zámku a na jeho mieste postavil **klasicistický trakt**, ktorý sa považuje za jeden z najkrajších a najčistejších architektonických prejavov klasicizmu na Slovensku. Zámok bol v minulosti **letným sídlom Habsburgovcov**, po prvej svetovej vojne slúžil ako **prezidentské letovisko**.

V tomto období sa uskutočnila aj zatiaľ posledná väčšia stavebná úprava troch renesančných krídel celého objektu. Do Topoľčianok mimoriadne rád pravidelne chodieval prvý prezident Československej republiky **T.G. Masaryk**, ktorý tu nielen oddychoval, ale aj pracoval. Z **klasicistického zámockého krídla** sa postupne stalo **múzeum**. Jeho návštevníci môžu obdivovať bohatú **knižnicu** s vyše 14-tisíc zväzkami, ktorá je jednou z mála zachovaných zámockých knižníc na Slovensku. Pozornosť si zaslúži aj dobový interiér a vzácny **nábytok** zo 16. až 19. storočia s prekrásnou obrazovou výzdobou

a so **zbierkami keramiky a porcelánu** (ide o jednu z najväčších zbierok keramiky na Slovensku).

Na exkurzii sa zúčastnili okrem študijného odboru agropodnikanie aj cestovný ruch, preto pri prehliadkách sme dbali aj na odbornosť. Kým odbor agropodnikanie navštívil Národný žrebčín, žiaci študijného odboru cestovný ruch navštívili namiesto Národného žrebčína Zámok Topoľčianky.

Vypracoval (meno, priezvisko)	Ing. Ivan Ürögi
Dátum	18. 04. 2023
Podpis	
Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. László Szabó
Dátum	18. 04. 2023
Podpis	